

POROČILO O DEJAVNOSTI ZOBOZDRAVSTVENEGA VARSTVA (NIJZ 54)

Kontaktne podatki

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
NIJZ Podatkovni portal: podatkovni.portal@nijz.si

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ in 18/23 – ZDU-1O); NIJZ 54,
- Zakon o državni statistiki ZDSta (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/2001),
- Uredba (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. decembra 2008 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu

Namen zbirke podatkov

Zobozdravstveno varstvo prebivalcev se izvaja v okviru zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti in je organizirano kot dejavnost splošnega zobozdravstva, dejavnost čeljustne in zobne ortopedije (ortodontija), dejavnost otroškega in preventivnega zobozdravstva (pedontologija), stomatološke protetike, zobne in ustne bolezni, zobotehnike, radiologije in urgentne medicine v zobozdravstveni dejavnosti. Dejavnosti se izvajajo v javnih zdravstvenih zavodih (zdravstveni domovi) in pri zasebnih izvajalcih zobozdravstvenega varstva.

V dejavnostih zobozdravstvenega varstva se vodi zdravstvena statistika, katere namen je spremljanje opravljenega dela v tej dejavnosti in zobozdravstvenega stanja prebivalstva.

Kratek opis zbirke podatkov

Podatke o zobozdravstveni dejavnosti redno spremljamo s pomočjo Poročila o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). V zobozdravstveni dejavnosti prikazujemo posebej aktivnosti v splošnih (SZA) in mladinskih (MZA) zobnih ambulantah. Mladinske zobne ambulante naj bi obiskovali mladi od 0-19 let, splošne pa odrasli stari 20 let in več. Podatke dobimo na elektronskem mediju iz območnih enot NIJZ, ki jih pripravijo na podlagi poročil, ki jim jih pošljejo izvajalci zobozdravstvenih storitev. Kljub velikemu številu podatkov zbranih v zobnih ambulantah, prejme NIJZ te podatke v agregirani obliki skladno z omenjenim obrazcem. Velika pomanjkljivost je tudi v tem, da podatkov ne moremo obdelovati in prikazovati po starosti, spolu in diagnozi. Podatke o zobozdravstveni dejavnosti prikazujemo samo po zdravstvenih regijah.

Spremljamo kurativne, preventivne in specialistične obiske. Prvi stomatološki kurativni obisk je po definiciji prvi obisk v tekočem letu v zobni ordinaciji, ne glede na čas obiska in je zabeležen samo enkrat v letu. Na ta način ocenimo število vseh oseb, ki so v opazovanem letu obiskale zobozdravnika. Prikazano je tudi število opravljenih zobozdravstvenih storitev.

Opozorilo: V nekaterih regijah izvajalci pošiljajo slabo izpolnjena poročila ali pa jih sploh ne pošiljajo, kar lahko vpliva na prikazovanje podatkov o zobozdravstveni dejavnosti v tistih regijah oziroma na primerjavo med leti.

Kratka zgodovina zbirke podatkov

Od leta 1980 dalje se v zbirki spremljajo podatki o zdravstvenem osebju v mladinskih in splošnih zobnih ambulantah po stopnji izobrazbe, po zdravstvenih regijah ter o kurativnih storitvah v mladinskih in splošnih zobnih ambulantah v Sloveniji.

Od leta 1990 dalje pa se v zbirki spremljajo tudi podatki o kurativni in preventivni obiski ter preventivne storitve v mladinskih in splošnih zobnih ambulantah v Sloveniji.

Poročevalci, njihove obveznosti, zaščita podatkov

Poročevalci so vsi javni zdravstveni zavodi (zdravstveni domovi) in zasebni izvajalci zobozdravstvenega varstva, ki opravljajo zobozdravstveno dejavnost v Republiki Sloveniji. Poročevalci posredujejo poročila v zakonsko določenih poročevalskih rokih na Območne enote NIJZ, te pa prav tako v zakonsko predpisanem roku na centralno enoto NIJZ. Izvodi poročil se hranijo na posameznih Območnih enotah, na NIJZ pa celotna podatkovna zbirka. 2/2

Metodološke osnove raziskovanja

Ciljna populacija: zobozdravstvene obravnave v Republiki Sloveniji

Enota poročanja: javni zdravstveni zavodi (zdravstveni domovi) in zasebni izvajalci zobozdravstvenega varstva, ki opravljajo zobozdravstvene storitve v Republiki Sloveniji.

Enota opazovanja: obisk

Referenčno obdobje: preteklo koledarsko leto (01.01.-31.12.)

Definicije

Obiski v zobozdravstvenih ambulantah:

- **Prvi stomatološki kurativni obisk** je vsak prvi obisk pri zobozdravniku za določen primer (v zvezi z določeno boleznijo ali stanjem), največkrat enkrat na leto.
- **Preventivni (serijski) obiski** so obiski oseb, ki pripadajo določeni populacijski skupini in so bile po določeni metodologiji dela serijsko pregledane zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja zob in ustne votline, pri čemer so bile ugotovitve tudi zabeležene (dokumentirane).
- **Specialistični obisk** je obisk pri zobozdravniku specialistu oziroma zobozdravniku specializantu z namenom specialistične, diagnostične in terapevtske obravnave, praviloma na osnovi napotnice.
- **Ponovni obisk** je vsak osebni kontakt z zobozdravnikom, zdravstvenim delavcem ali sodelavcem v zvezi z boleznijo, ki je bila navedena ob pregledu (serijskem, stomatološkem, specialističnem).

Zobozdravstvene storitve v zobnih ambulantah vključujejo:

- **Plombiranje zob** - brez zdravljenja (število restavracijskih storitev – plomb) in/ali z zdravljenjem (število endontoloških storitev (kritja pulpe, amputacije pulpe - mortalna, vitalna, in ekstirpacija pulpe - mortalna, vitalna ter polnjenje koreninskih kanalov).
- **Kirurške intervencije** - izdrti zobje (število izdrtih mlečnih in stalnih zob) in/ali drugo (število drugih kirurških intervencij; apikotomija, ekstirpacija ciste, incizije abscesov, vestibulum plastika idr).
- **Protetiko** - snemne proteze (totalne, parcialne) ali fiksne proteze (sidra (inlayi, prevleke) in členi).
- **Ortodontijo** - vključuje število snemnih in fiksnih aparatov ter drugih ortodontskih storitev.
- **Zdravljenje mehkih delov ustne votline** - brušenje v artikulacijo, kiretaža, desenzibilizacija, paradontoplastika in drugi kirurški posegipri paradontopatijah.

Druge storitve - reparature, potrdila, izgladitev zalivk idr.